

pi manj tipično povezovanje poučevanja matematike z vsakdanjimi situacijami kot v drugih skupinah učiteljev (npr. iz angleško govorečih držav)«. ¹³ Jasno je, da je te razlike v »povezovanju matematike z vsakdanjimi situacijami« med različnimi deželami mogoče tematizirati glede na kompleksne razlike v kulturah. Pri tem pa se te razlike nikakor ne transponirajo v samo merljivo znanje, kajti »matematični dosežki /vzhodnoevropskih/ učencev niso bili slabši od dosežkov učencev, ki so poročali o pogostejšem vključevanju vsakdanjosti v pouk matematike«. ¹⁴ Glede na to niti ni tako zelo nerazumljivo dejstvo, da se marsikomu tovrstne raziskave kažejo kot nivelizacija partikularnosti in kot redukcija kulturno utemeljenih razlik. Čeprav je vsekakor gotovo, da se za raziskavami, kakršne opravlja asociacija IEA, ne »skriva nikakršen zli namen«, pa – kot smo večkrat videli tudi v Sloveniji – tudi pedagoški strokovnjaki, nosilci bourdieuevsko rečeno »staroselskih teorij«, nemalokrat izražajo kritike, ki odklanjajo ustreznost merjenj znanja s temi raziskavami. Gotovo je, da so ugotovitve raziskav na voljo komurkoli, torej pogosto tudi neutemeljeno osovraženim multinacionalnim korporacijam in mednarodnim investitorjem, ki običajno podatke o kakovosti izobrazbe jemljejo za pomembnejše indikatorje pri svojem odločanju o vlaganjih in poslovnih sodelovanjih v posameznih deželah.

Konstrukcija družbe znanja

Sodobnejše teorije v okviru refleksivne sociologije, kakor so jo v različnih terminih artikulirali predvsem Bourdieu, Beck in Giddens, so pokazale, da sodobne družbe nasploh brez tega, da njihovi člani abstraktnih pojmov, shem in konceptov ne razumejo kot nekaj realnega, ne bi mogle delovati. ¹⁵ Potemtakem je »refleksivnost« še več kot samo stvar višjega reda spretnosti in razvitejših oblik vednosti in znanosti, je stvar že bolj ali manj splošnega znanja, je kultura industrijskih in postindustrijskih družb. Kar je sociologija poimenovala za refleksivno družbo, je mogoče opredeliti tudi v danes nekoliko bolj problematičnem terminu družbe znanja. Če to bolj parolo kot pojem iz mnogih političnih diskurzov vzamemo kar se da benevolentno, pripisujoč ji neko pomenskost, bi lahko rekli, da »druž-

¹³ Barbara Japelj Pavešić, Znanje, ocene in učenje v osemletki in devetletki, *Šolsko polje*, letnik 15 (2004), št. 5/6, 114.

¹⁴ N. m.

¹⁵ Še zlasti upošteva Bourdieueve antropološko podprte študije, bi morali reči, da se v načelu glede tega tradicionalne družbe tako zelo niti ne razlikujejo od modernih (industrijskih, postindustrijskih ...). Abstraktne sheme in koncepti so na delu v vseh kulturah, v »modernih« pa je res, da se kulturni obrazci vsaj deloma oblikujejo in spreminjajo tudi z vstopanjem znanstvenih konceptov vanje.